



A V I Z
privind constatarea circumstanțelor care justifică interimatul
funcției de Președinte al Republicii Moldova

nr. 4 din 17.09.2009

Monitorul Oficial nr.149/17 din 22.09.2009

* * *

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Dumitru PULBERE – președinte, judecător-raportor
Alina IANUCENCO – judecător
Petru RAILEAN – judecător
Victor PUȘCAȘ – judecător
Elena SAFALERU – judecător-raportor
Valeria ȘTERBEȚ – judecător

grefier Corina Popa, cu participarea lui Ion Creangă, șeful Direcției juridice a Aparatului Parlamentului, reprezentantul Parlamentului, autorul sesizării, conducându-se după art.135 alin.(1) lit.f) din Constituție și art.4 alin.(1) lit.f) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.f) și art.38 alin.(2) lit.c) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară publică dosarul privind constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova.

Drept temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea Parlamentului Republicii Moldova, prezentată la 14 septembrie 2009, în conformitate cu art.24 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.38 alin.(2) lit.c) și art.39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 15 septembrie 2009 sesizarea a fost acceptată pentru examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația judecătorilor-raportori și argumentele reprezentantului Parlamentului, Curtea Constituțională

A CONSTATAT:

La 11 septembrie 2009, în conformitate cu art.90 alin.(2) din Constituție, Președintele Republicii Moldova, dl Vladimir Voronin, a prezentat Parlamentului cererea de demisie din funcția deținută.

Parlamentul a luat act de cererea de demisie a dlui Vladimir Voronin din funcția de Președinte al Republicii Moldova și a declarat vacantă funcția de Președinte al Republicii Moldova (Hotărîrea nr.14-XVIII din 11 septembrie 2009¹).

¹ M.O., 2009, nr.143, art.399

Prin Hotărîrea Parlamentului nr.15-XVIII din 11 septembrie 2009² s-a decis că interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova se asigură de Președintele Parlamentului, dl Mihai Ghimpu (art.1). Hotărîrea se transmite Curții Constituționale pentru constatarea circumstanțelor ce justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova (art.2).

² M.O., 2009, nr.143, art.400

În sesizarea depusă la Curtea Constituțională Parlamentul solicită constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova.

Examinînd sesizarea, stenograma ședinței Parlamentului din 11 septembrie 2009, alte materiale anexate la dosar și avînd în vedere dispozițiile constituționale referitoare la interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova, Curtea Constituțională reține următoarele.

În conformitate cu art.135 alin.(1) lit.f) din Constituție, una din atribuțiile Curții Constituționale este constatarea circumstanțelor care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova.

Potrivit art.77 din Constituție, Președintele Republicii Moldova este șeful statului. În această calitate Președintele reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării. În sens strict juridic, Președintele reprezintă statul și acționează în numele statului, avînd pentru aceasta girul societății. Președintele își exercită funcția conform atribuțiilor stabilite de Constituție.

Art.80 alin.(1) din Legea Supremă prevede că mandatul Președintelui Republicii Moldova durează 4 ani și se exercită de la data depunerii jurămîntului. Alineatul (2) al aceluiași articol stipulează că Președintele Republicii Moldova își exercită mandatul pînă la depunerea jurămîntului de către Președintele nou-ales.

Potrivit art.90 alin.(1) și alin.(3) din Constituție, vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova intervine în caz de expirare a mandatului, de demisie, de demitere, de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor sau de deces. Imposibilitatea exercitării atribuțiilor mai mult de 60 de zile de către Președintele Republicii Moldova este confirmată de Curtea Constituțională în termen de 30 de zile de la sesizare.

În conformitate cu art.91 din Constituție, dacă funcția de Președinte al Republicii Moldova devine vacantă sau dacă Președintele este demis, ori dacă se află în imposibilitatea temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură, în ordine, de Președintele Parlamentului sau de Primul-ministru.

Prevederile constituționale cuprinse în art.91 au rolul de a asigura continuitatea exercitării atribuțiilor de șef al statului.

Astfel, reglementînd în art.91 din Legea Supremă asigurarea interimatului funcției de Președinte al Republicii Moldova, legiuitorul constituant a stabilit cazurile în care survine interimatul: vacanța funcției, demiterea din funcție în condițiile art.89 din Constituție sau imposibilitatea temporară de exercitare a atribuțiilor.

Așadar, textul constituțional definește cu claritate situațiile în care intervine necesitatea desemnării unui Președinte interimar.

În Hotărîrea nr.43 din 14 decembrie 2000 “Privind interpretarea dispozițiilor art.80 alin.(1) și alin.(2), art.90 și art.91 din Constituție”³ Curtea Constituțională a subliniat că sintagma “dacă funcția de Președinte al Republicii Moldova devine vacantă” din art.91 din Constituție “vizează cazurile de vacanță a funcției Președintelui, stipulate în art.90 alin.(1) din Legea Supremă, care survine ca rezultat al unor situații ce conduc la întreruperea definitivă a curgerii termenului mandatului, ceea ce de fapt înseamnă încetarea mandatului prezidențial. Sub incidența acestei sintagme intră cazurile de vacanță a funcției survenite în legătură cu demisia, demiterea, imposibilitatea definitivă a exercitării atribuțiilor sau decesul Președintelui Republicii Moldova.”

³ M.O., 2000, nr.163-165, art.47

Curtea relevă că demisia șefului statului poate fi calificată drept circumstanțe voluntare și subiective, apărute ca urmare a propriei inițiative. După cum rezultă din materialele dosarului, șeful statului a prezentat Parlamentului cererea de demisie, de care Parlamentul a luat act, declarînd vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova. Aceste circumstanțe, în opinia Curții Constituționale, justifică instituirea interimatului funcției de Președinte al Republicii Moldova. Pentru realizarea continuității exercitării funcției de șef al statului, Parlamentul, prin art.1 din Hotărîrea nr.15-XVIII din 11 septembrie 2009, a stipulat că interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova se asigură de Președintele Parlamentului.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art.135 alin.(1) lit.f) din Constituție, conducîndu-se după art.63 lit.d) și art.66 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională emite următorul

AVIZ:

1. Se constată ca circumstanțe care justifică interimatul funcției de Președinte al Republicii Moldova vacanța funcției survenită ca urmare a demisiei șefului statului.

2. Prezentul aviz este definitiv, nu poate fi supus nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în “Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Dumitru PULBERE

Chișinău, 17 septembrie 2009.

Nr.4.